Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 5ης Σεπτεμβρίου 2019 *

«Προδικαστική παραπομπή – Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 – Άρθρο 97, παράγραφος 5 – Διεθνής δικαιοδοσία – Αγωγή λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως – Διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους μέλους εντός του οποίου "διαπράχθηκε η παραποίηση/απομίμηση" – Διαφήμιση και προσφορά προς πώληση αναρτώμενες σε ιστότοπο και σε μέσα κοινωνικής δικτυώσεως»

Στην υπόθεση C-172/18,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [εφετείο (Αγγλία και Ουαλία) (πολιτικό τμήμα), Ηνωμένο Βασίλειο] με απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2018, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 5 Μαρτίου 2018, στο πλαίσιο της δίκης

AMS Neve Ltd,

Barnett Waddingham Trustees,

Mark Crabtree

κατά

Heritage Audio SL,

Pedro Rodríguez Arribas,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan, πρόεδρο τμήματος, K. Λυκούργο, E. Juhász, M. Ilešič (εισηγητή) και I. Jarukaitis, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: L. Carrasco Marco, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 17ης Ιανουαρίου 2019,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η AMS Neve Ltd, η Barnett Waddingham Trustees και ο M. Crabtree, εκπροσωπούμενοι από την M. McGuirk και τον E. Cronan, solicitors, καθώς και από τον J. Moss, barrister,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

– η Heritage Audio SL και ο P. Rodríguez Arribas, εκπροσωπούμενοι από τους A. Stone και R. Crozier, solicitors, καθώς και από την J. Reid, barrister,

– η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη αρχικώς μεν από τους T. Henze, M. Hellmann και J. Techert, εν συνεχεία δε από τους M. Hellmann και J. Techert,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την J. Samnadda καθώς και από τους É. Gippini Fournier και M. Wilderspin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 28ης Μαρτίου 2019,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το σήμα [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] (ΕΕ 2009, L 78, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ των AMS Neve Ltd, Barnett Waddingham Trustees (στο εξής: BW Trustees) και Mark Crabtree, αφενός, και των Heritage Audio SL και Pedro Rodríguez Arribas, αφετέρου, σχετικά με αγωγή λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως εξαιτίας της προβαλλομένης προσβολής των δικαιωμάτων που παρέχονται, ιδίως, βάσει σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το νομικό πλαίσιο

3 Ο κανονισμός 207/2009, ο οποίος κατήργησε και αντικατέστησε τον κανονισμό (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1), τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/2424 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2015 (ΕΕ 2015, L 341, σ. 21), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 23 Μαρτίου 2016. Εν συνεχεία, ο κανονισμός αυτός καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε, από 1ης Οκτωβρίου 2017, από τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2017, L 154, σ. 1). Εντούτοις, λαμβανομένου υπόψη του χρόνου ασκήσεως της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης αγωγής λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως, η υπό κρίση προδικαστική παραπομπή εξετάζεται βάσει του κανονισμού 207/2009, ως ίσχυε αρχικώς.

4 Η αιτιολογική σκέψη 17 του κανονισμού 207/2009 είχε ως εξής:

«Θα πρέπει να αποφεύγεται η έκδοση αντιφατικών αποφάσεων επί αγωγών μεταξύ των ιδίων διαδίκων, για τα ίδια πραγματικά περιστατικά με βάση σήμα [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] και παράλληλα εθνικά σήματα. […]»

5 Το άρθρο 9, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού αυτού όριζε τα ακόλουθα:

«1. Το [σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης] παρέχει στο δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα. Ο δικαιούχος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του:

α) κάθε σημείο που ταυτίζεται με το [σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης] για προϊόντα ή υπηρεσίες που ταυτίζονται με εκείνες για τις οποίες το σήμα έχει καταχωρισθεί·

β) κάθε σημείο για το οποίο, λόγω του ταυτοσήμου ή της ομοιότητάς του με το [σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης] και του ταυτοσήμου ή της ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών οι οποίες καλύπτονται από το [σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης] και το σημείο, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης από μέρους του κοινού· ο κίνδυνος σύγχυσης περιλαμβάνει και τον κίνδυνο συσχέτισης μεταξύ σημείου και σήματος·

[…]

2. Μπορεί, ιδίως, να απαγορεύεται, εάν πληρούνται οι όροι της παραγράφου 1:

[…]

β) η προσφορά των προϊόντων, η εμπορία […] υπό το σημείο αυτό […]·

[…]

δ) η χρησιμοποίηση του σημείου […] στη διαφήμιση.»

6 Το άρθρο 94 του κανονισμού 207/2009 όριζε τα εξής:

«1. Εφόσον δεν ορίζεται άλλως στον παρόντα κανονισμό, στις διαδικασίες που αφορούν τα [σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης] και τις αιτήσεις [σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης] καθώς και στις δίκες που αφορούν τις ταυτόχρονες ή διαδοχικές αγωγές που ασκούνται με βάση [σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης] και εθνικά σήματα, εφαρμόζονται οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 [του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1)].

2. Όσον αφορά τις διαδικασίες επί αγωγών και ανταγωγών που προβλέπονται στο άρθρο 96:

α) δεν εφαρμόζονται το άρθρο 2, το άρθρο 4, το άρθρο 5 σημεία 1, 3, 4 και 5, [και] το άρθρο 31 του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001·

[…]».

7 Κατά το άρθρο 95, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού:

«Τα κράτη μέλη ορίζουν στο έδαφός τους τον μικρότερο δυνατό αριθμό πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων εθνικών δικαστηρίων που καλούνται στο εξής “δικαστήρια σημάτων [της Ευρωπαϊκής Ένωσης]”, τα οποία ασκούν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται με τον παρόντα κανονισμό.»

8 Το άρθρο 96 του εν λόγω κανονισμού όριζε τα εξής:

«Τα δικαστήρια σημάτων [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] έχουν αποκλειστική [διεθνή δικαιοδοσία] για την εκδίκαση:

α) όλων των αγωγών για παραποίηση/απομίμηση και –εάν επιτρέπεται από το εθνικό δίκαιο– για επαπειλούμενη παραποίηση/απομίμηση [σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης]·

[…]».

9 Το άρθρο 97 του ιδίου κανονισμού όριζε τα ακόλουθα:

«1. Με την επιφύλαξη του παρόντος κανονισμού, καθώς και του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 που εφαρμόζονται δυνάμει του άρθρου 94, οι διαδικασίες που προκύπτουν από αγωγές και ανταγωγές που προβλέπονται στο άρθρο 96, διεξάγονται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο ο εναγόμενος έχει την κατοικία του ή, αν δεν έχει κατοικία σε ένα από τα κράτη μέλη, στο δικαστήριο του κράτους μέλους στο οποίο έχει εγκατάσταση.

[…]

5. Οι διαδικασίες που προκύπτουν από αγωγές και ανταγωγές που προβλέπονται στο άρθρο 96 πλην των αναγνωριστικών αγωγών για τη μη παραποίηση/απομίμηση [σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης], μπορούν επίσης να διεξαχθούν ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκε ή επαπειλείται να διαπραχθεί η παραποίηση/απομίμηση […]».

10 Κατά το άρθρο 98 του κανονισμού 207/2009:

«1. Ένα δικαστήριο […] σημάτων [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] η [διεθνής δικαιοδοσία] του οποίου βασίζεται στο άρθρο 97, παράγραφοι 1 έως 4, [έχει διεθνή δικαιοδοσία] να αποφαίνεται για:

α) τις πράξεις παραποίησης/απομίμησης που διαπράχθηκαν ή επαπειλούνται να διαπραχθούν στο έδαφος οποιουδήποτε κράτους μέλους,

[…]

2. Ένα δικαστήριο […] σημάτων [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] η [διεθνής δικαιοδοσία] του οποίου βασίζεται στο άρθρο 97, παράγραφος 5, [έχει διεθνή δικαιοδοσία] να αποφαίνεται μόνον για τις πράξεις που διαπράχθηκαν ή που επαπειλούνται να διαπραχθούν στο έδαφος του κράτους μέλους, στο οποίο εδρεύει το δικαστήριο αυτό.»

11 Το άρθρο 109, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009 όριζε τα εξής:

«Αν έχουν ασκηθεί αγωγές παραποίησης/απομίμησης με βάση τα ίδια πραγματικά περιστατικά μεταξύ των ιδίων διαδίκων ενώπιον δικαστηρίων διαφ[ορετικών] κρατών μελών που έχουν επιληφθεί το ένα με βάση σήμα [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] και το άλλο με βάση εθνικό σήμα:

α) κάθε δικαστήριο που επιλήφθηκε δεύτερο πρέπει, ακόμη και αυτεπαγγέλτως, να διαπιστώσει [ότι στερείται διεθνούς δικαιοδοσίας] υπέρ του πρώτου επιληφθέντος, όταν τα εν λόγω σήματα είναι ταυτόσημα και ισχύουν για ταυτόσημα προϊόντα ή υπηρεσίες· το δικαστήριο που πρέπει να διαπιστώσει την [έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας] του μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία αν η [διεθνής δικαιοδοσία] του άλλου δικαστηρίου αμφισβητείται·

β) κάθε δικαστήριο που επιλήφθηκε δεύτερο μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία όταν τα εν λόγω σήματα είναι ταυτόσημα και ισχύουν για ομοειδή προϊόντα ή υπηρεσίες, καθώς επίσης και όταν τα εν λόγω σήματα είναι ομοειδή και ισχύουν για ταυτόσημα ή ομοειδή προϊόντα ή υπηρεσίες.»

12 Το γράμμα των άρθρων 9, 94 έως 98 και 109 του κανονισμού 207/2009 είναι, κατ' ουσίαν, όμοιο με εκείνο των άρθρων 9, 122 έως 126 και 136 του κανονισμού 2017/1001. Το άρθρο 125, παράγραφος 5, του κανονισμού 2017/1001 αντιστοιχεί στο άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 και στο άρθρο 93, παράγραφος 5, του κανονισμού 40/94.

13 Ο κανονισμός 44/2001, στον οποίο παραπέμπουν τα άρθρα 94 και 97 του κανονισμού 207/2009, αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση

αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2012, L 351, σ. 1). Κατά το άρθρο 66, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012, ο κανονισμός αυτός «εφαρμόζεται μόνο στις αγωγές που ασκούνται, στα δημόσια έγγραφα που εκδίδονται ή καταγράφονται και στους δικαστικούς συμβιβασμούς που εγκρίνονται ή συνάπτονται κατά ή μετά την 10η Ιανουαρίου 2015».

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

14 Η AMS Neve είναι εταιρία εγκατεστημένη στο Ηνωμένο Βασίλειο η οποία κατασκευάζει και εμπορεύεται προϊόντα ακουστικού εξοπλισμού. Η BW Trustees, εταιρία επίσης εγκατεστημένη στο Ηνωμένο Βασίλειο, διαχειρίζεται το συνταξιοδοτικό σύστημα των διευθυντικών στελεχών της AMS Neve, υπό τη μορφή καταπιστεύματος αγγλικού δικαίου. Ο Mark Crabtree είναι διαχειριστής της AMS Neve.

15 Η Heritage Audio είναι εταιρία εγκατεστημένη στην Ισπανία η οποία εμπορεύεται ακουστικό εξοπλισμό. Ο P. Rodríguez Arribas, ο οποίος κατοικεί στην Ισπανία, είναι ο μόνος διαχειριστής της Heritage Audio.

16 Στις 15 Οκτωβρίου 2015, οι AMS Neve, BW Trustees και M. Crabtree ενήγαγαν τη Heritage Audio και τον P. Rodríguez Arribas, ενώπιον του Intellectual Property and Enterprise Court (δικαστηρίου διαφορών διανοητικής ιδιοκτησίας και επιχειρήσεως, Ηνωμένο Βασίλειο), λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης του οποίου δικαιούχοι είναι οι BW Trustees και M. Crabtree και για του οποίου τη χρήση η AMS Neve κατέχει άδεια αποκλειστικής εκμεταλλεύσεως.

17 Η αγωγή τους αφορά, επίσης, προβαλλόμενη παραποίηση/απομίμηση δύο σημάτων καταχωρισθέντων στο Ηνωμένο Βασίλειο, δικαιούχοι των οποίων είναι επίσης οι BW Trustees και M. Crabtree.

18 Το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο αφορούσε η αγωγή αποτελείται από τον αριθμό 1073 και έχει καταχωρισθεί για προϊόντα που εμπίπτουν στην κλάση 9, κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας, της 15ης Ιουνίου 1957, για τη διεθνή ταξινόμηση των προϊόντων και των υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση σημάτων, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί. Τα οικεία προϊόντα αντιστοιχούν ιδίως στην ακόλουθη περιγραφή: «εξοπλισμός ηχογραφήσεως, μίξεως και επεξεργασίας ήχου σε στούντιο».

19 Στους εναγομένους στην υπόθεση της κύριας δίκης προσάπτεται ότι διέθεταν προς πώληση σε καταναλωτές στο Ηνωμένο Βασίλειο απομιμήσεις προϊόντων της AMS Neve που έφεραν σημείο πανομοιότυπο ή παρόμοιο με το εν λόγω σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα εν λόγω εθνικά σήματα, καθώς και ότι διαφήμιζαν τα προϊόντα αυτά.

20 Οι ενάγοντες στην υπόθεση της κύριας δίκης προσκόμισαν έγγραφα στοιχεία προς στήριξη της αγωγής τους, μεταξύ των οποίων καταλέγονταν ιδίως το περιεχόμενο του ιστοτόπου της Heritage Audio και των λογαριασμών που διατηρεί στο Facebook και το Twitter, τιμολόγιο εκδοθέν από τη Heritage Audio σε ιδιώτη διαμένοντα στο Ηνωμένο Βασίλειο καθώς και ανταλλαγή ηλεκτρονικών επιστολών μεταξύ της Heritage Audio και προσώπου εγκατεστημένου στο Ηνωμένο Βασίλειο σχετικά με ενδεχόμενες παραδόσεις προϊόντων ακουστικού εξοπλισμού.

21 Οι ενάγοντες της κύριας δίκης προσκόμισαν μεταξύ άλλων εκτυπώσεις περιεχομένου οθόνης από τον ιστότοπο αυτόν όπου διακρίνονταν προσφορές προς πώληση προϊόντων ακουστικού εξοπλισμού τα οποία έφεραν σημείο πανομοιότυπο ή παρόμοιο με το επίμαχο σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επισήμαναν το γεγονός ότι οι προσφορές αυτές ήταν διατυπωμένες στην αγγλική γλώσσα και ότι σε μια ενότητα του συγκεκριμένου ιστοτόπου με τον τίτλο «where to buy» («πού μπορείτε να αγοράσετε») απαριθμούνταν οι διανομείς σε διάφορες χώρες, μεταξύ αυτών και στο Ηνωμένο

Βασίλειο. Εξάλλου, σύμφωνα με τους γενικούς όρους πωλήσεως που δημοσιεύονταν στον εν λόγω ιστότοπο, η Heritage Audio δεχόταν παραγγελίες προερχόμενες από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

22 Οι εναγόμενοι της κύριας δίκης προέβαλαν ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας του επιληφθέντος της υποθέσεως δικαστηρίου.

23 Χωρίς να αποκλείουν το ενδεχόμενο αγορών των προϊόντων της Heritage Audio, στο Ηνωμένο Βασίλειο, μέσω άλλων εταιριών, ισχυρίζονται ότι οι ίδιοι ουδέποτε διαφήμισαν εντός του Ηνωμένου Βασιλείου, ούτε και πραγματοποίησαν πωλήσεις σε αυτό το κράτος μέλος. Διατείνονται, επίσης, ότι ουδέποτε όρισαν διανομέα για το Ηνωμένο Βασίλειο. Τέλος, υποστηρίζουν ότι το περιεχόμενο που είχε αναρτηθεί στον ιστότοπο της Heritage Audio και στα μέσα κοινωνικής δικτυώσεως που μνημονεύουν οι ενάγοντες της κύριας δίκης είχε ήδη, κατά το χρονικό διάστημα που αφορά η αγωγή λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως, καταστεί παρωχημένο και, ως εκ τούτου, δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψη.

24 Με απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2016, το Intellectual Property and Enterprise Court (δικαστήριο διαφορών διανοητικής ιδιοκτησίας και επιχειρήσεως) διαπίστωσε ότι στερούνταν διεθνούς δικαιοδοσίας να επιληφθεί της αγωγής αυτής λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως, καθόσον αυτή στηρίζεται στο επίμαχο σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

25 Το ως άνω δικαστήριο επισημαίνει ότι οι ενάγοντες της κύριας δίκης προσκόμισαν στοιχεία δυνάμενα να καταδείξουν ότι ο ιστότοπος της Heritage Audio αφορούσε κυρίως το Ηνωμένο Βασίλειο. Εκτιμά, εξάλλου, ότι από τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς διαπιστώνεται ότι ο P. Rodríguez Arribas ευθύνεται αλληλεγγύως για τις ενέργειες της Heritage Audio και ότι τα δικαστήρια του Ηνωμένου Βασιλείου έχουν διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθούν της διαφοράς στο μέτρο που αφορά την προστασία των εθνικών δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

26 Το Intellectual Property and Enterprise Court (δικαστήριο διαφορών διανοητικής ιδιοκτησίας και επιχειρήσεως) κρίνει, αντιθέτως, ότι η εν λόγω διαφορά, καθόσον άπτεται της παραποιήσεως/απομιμήσεως του σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εμπίπτει, σύμφωνα με το άρθρο 97, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009, στη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο ο εναγόμενος έχει την κατοικία του, εν προκειμένω του Βασιλείου της Ισπανίας. Το δικαστήριο αυτό διευκρινίζει ότι η διεθνής δικαιοδοσία των ισπανικών δικαστηρίων συνάγεται και από την παράγραφο 5 του εν λόγω άρθρου 97, βάσει της οποίας οι αγωγές λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως μπορούν επίσης να ασκούνται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκε ή επαπειλείται να διαπραχθεί η παραποίηση/απομίμηση.

27 Όσον αφορά το τελευταίο αυτό ζήτημα, το Intellectual Property and Enterprise Court (δικαστήριο διαφορών διανοητικής ιδιοκτησίας και επιχειρήσεως) εκτιμά ότι το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθεί αγωγής ασκηθείσας από τον δικαιούχο σήματος κατά τρίτου που έχει χρησιμοποιήσει σημεία πανομοιότυπα ή παρόμοια με το σήμα αυτό σε διαφημίσεις και σε προσφορές προς πώληση αναρτηθείσες σε ιστότοπο ή σε μέσα κοινωνικής δικτυώσεως είναι το δικαστήριο του τόπου στον οποίο ο τρίτος έλαβε την απόφαση να προβεί στην εν λόγω διαφήμιση και να διαθέσει προς πώληση τα προϊόντα αυτά μέσω του εν λόγω ιστοτόπου ή διά των εν λόγω μέσων κοινωνικής δικτυώσεως και στον οποίο προέβη στις σχετικές ενέργειες για την υλοποίηση της αποφάσεως αυτής.

28 Οι ενάγοντες της κύριας δίκης άσκησαν έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [εφετείου (Αγγλία και Ουαλία) (πολιτικό τμήμα), Ηνωμένο Βασίλειο].

29 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, μολονότι μνημόνευσε στην απόφασή του ορισμένες αποφάσεις του Δικαστηρίου, όπως εκείνες της 19ης Απριλίου 2012, Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220), και της 5ης Ιουνίου 2014, Coty Germany (C-360/12, EU:C:2014:1318), ερμήνευσε πεπλανημένα τις αποφάσεις αυτές και, εν γένει, τη νομολογία του Δικαστηρίου.

30 Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι μια τέτοια ερμηνεία θα είχε ως αποτέλεσμα, κατ' ουσίαν, να γίνει δεκτό ότι το «κράτος μέλος στο οποίο διαπράχθηκε ή επαπειλείται να διαπραχθεί η παραποίηση/απομίμηση», κατά το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, είναι το κράτος μέλος όπου ο εναγόμενος οργάνωσε τον ιστότοπό του και τους λογαριασμούς του σε μέσα κοινωνικής δικτυώσεως. Από το γράμμα και τον σκοπό της διατάξεως αυτής, καθώς και από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται, προκύπτει, όμως, ότι το διαλαμβανόμενο στη διάταξη έδαφος κράτους μέλους είναι αυτό όπου διαμένουν οι καταναλωτές ή οι επαγγελματίες στους οποίους απευθύνονται οι διαφημίσεις και οι προσφορές προς πώληση.

31 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία) έκρινε, στην απόφασή του της 9ης Νοεμβρίου 2017, «Parfummarken» (I ZR 164/16), ότι η ερμηνεία της φράσεως «δίκαιο της χώρας στην οποία διαπράχθηκε η προσβολή» [δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας], η οποία περιέχεται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 864/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές («Ρώμη ΙΙ») (ΕΕ 2007, L 199, σ. 40), η οποία διατυπώθηκε με την απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, Nintendo (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724), μπορεί να τύχει εφαρμογής και στην περίπτωση του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009. Το αιτούν δικαστήριο, όμως, διατηρεί αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία αυτή του ως άνω γερμανικού δικαστηρίου.

32 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [εφετείο (Αγγλία και Ουαλία) (πολιτικό τμήμα)] αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα, διευκρινίζοντας στην απόφασή του ότι το κάτωθι ερώτημα αφορά την ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009:

«Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες επιχείρηση που έχει συσταθεί και είναι εγκατεστημένη στο κράτος μέλος Α προβαίνει σε ενέργειες εντός του κράτους αυτού με σκοπό να διαφημίζει και να προσφέρει προς πώληση προϊόντα που φέρουν σημείο πανομοιότυπο με σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω διαδικτυακού τόπου που απευθύνεται σε επιχειρήσεις και καταναλωτές στο κράτος μέλος Β:

1) έχει δικαστήριο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο κράτος μέλος Β δικαιοδοσία να επιληφθεί αγωγής λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με διαφήμιση και προσφορά προς πώληση των προϊόντων στο έδαφος του κράτους αυτού;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο προηγούμενο ερώτημα, ποια άλλα κριτήρια πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από αυτό το δικαστήριο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να καθοριστεί εάν το εν λόγω δικαστήριο έχει δικαιοδοσία να επιληφθεί της αγωγής;

3) Σε περίπτωση που για την απάντηση στο δεύτερο ερώτημα απαιτείται από δικαστήριο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εξακριβώσει εάν η επιχείρηση έχει προβεί σε ενέργειες στο κράτος μέλος Β, ποια κριτήρια πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να προσδιοριστεί εάν η επιχείρηση έχει πράγματι προβεί σε τέτοιου είδους ενέργειες;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

33 Με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 έχει την έννοια ότι ο δικαιούχος σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο οποίος φρονεί ότι ζημιώνεται από την άνευ συγκαταθέσεώς του χρήση, εκ

μέρους τρίτου, σημείου πανομοιότυπου με το σήμα αυτό σε διαδικτυακώς αναρτώμενες διαφημίσεις και προσφορές προς πώληση προϊόντων πανομοιότυπων ή παρόμοιων εκείνων για τα οποία καταχωρίσθηκε το εν λόγω σήμα δύναται να ασκήσει αγωγή λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως κατά τρίτου ενώπιον δικαστηρίου σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης του κράτους μέλους εντός του οποίου ευρίσκονται καταναλωτές ή επαγγελματίες στους οποίους απευθύνονται οι διαφημίσεις ή οι προσφορές προς πώληση αυτές, ανεξαρτήτως του ότι ο εν λόγω τρίτος έλαβε τις αποφάσεις και τα μέτρα για την ηλεκτρονική ανάρτηση αυτή εντός άλλου κράτους μέλους.

34 Πρέπει, καταρχάς, να υπομνησθεί ότι, παρά την αρχή περί εφαρμογής του κανονισμού 44/2001 –και, από 10ης Ιανουαρίου 2015, του κανονισμού 1215/2012– στις αγωγές που αφορούν σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το άρθρο 94, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009 αποκλείει, όσον αφορά ιδίως τις αγωγές λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως τέτοιου σήματος, την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων του κανονισμού 44/2001, όπως την εφαρμογή των κανόνων των άρθρων 2 και 4, καθώς και του άρθρου 5, σημείο 3, του τελευταίου αυτού κανονισμού. Λόγω της εξαιρέσεως αυτής, η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προβλέπει το άρθρο 95, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009 να επιλαμβάνονται των αγωγών λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει από τους κανόνες που προβλέπει άμεσα ο κανονισμός 207/2009 και οι οποίοι αποτελούν ειδικές διατάξεις (lex specialis) σε σχέση με τους κανόνες που θεσπίζονται με τον κανονισμό 44/2001 (αποφάσεις της 5ης Ιουνίου 2014, Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, σκέψεις 26 και 27, και της 18ης Μαΐου 2017, Hummel Holding, C-617/15, EU:C:2017:390, σκέψη 26).

35 Αντιθέτως, όσον αφορά τα εθνικά σήματα, με την οδηγία 2008/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (κωδικοποιημένη έκδοση) (ΕΕ 2008, L 299, σ. 25), δεν θεσπίσθηκαν ειδικοί κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας. Το αυτό ισχύει και για την οδηγία (ΕΕ) 2015/2436 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2015, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (αναδιατύπωση) (ΕΕ 2015, L 336, σ. 1), η οποία κατήργησε και αντικατέστησε, από 15ης Ιανουαρίου 2019, την οδηγία 2008/95.

36 Κατά συνέπεια, αγωγή λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως όπως η ασκηθείσα από τους ενάγοντες της κύριας δίκης στις 15 Οκτωβρίου 2015 εμπίπτει, καθόσον αφορά εθνικά σήματα, στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας του κανονισμού 1215/2012 και, καθόσον αφορά σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχονται στον κανονισμό 207/2009.

37 Βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009, σε περίπτωση κατά την οποία ο εναγόμενος έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος, ο ενάγων ασκεί την αγωγή του ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους.

38 Τούτου δοθέντος, η παράγραφος 5 του άρθρου αυτού ορίζει ότι ο ενάγων δύναται «επίσης» να ασκήσει την αγωγή του ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους «στο οποίο διαπράχθηκε ή επαπειλείται να διαπραχθεί η παραποίηση/απομίμηση».

39 Με το άρθρο 98 του κανονισμού αυτού διευκρινίζεται ότι, οσάκις δικαστήριο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιλαμβάνεται διαφοράς βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, έχει διεθνή δικαιοδοσία να αποφαίνεται επί των πράξεων παραποιήσεως/απομιμήσεως που διαπράχθηκαν ή επαπειλούνται να διαπραχθούν στο έδαφος οποιουδήποτε κράτους μέλους, ενώ με το άρθρο 97, παράγραφος 2, διευκρινίζεται ότι, οσάκις τέτοιο δικαστήριο επιλαμβάνεται διαφοράς βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του ιδίου κανονισμού, μπορεί να αποφαίνεται μόνο για τις πράξεις που διαπράχθηκαν ή επαπειλούνται να διαπραχθούν στο έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο εδρεύει το δικαστήριο αυτό.

40 Από τη διάκριση αυτή συνάγεται ότι ο ενάγων, αναλόγως του αν θα επιλέξει να ασκήσει την αγωγή λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως ενώπιον του δικαστηρίου σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης του τόπου κατοικίας του εναγομένου ή ενώπιον εκείνου στην περιφέρεια δικαιοδοσίας του οποίου διαπράχθηκε ή επαπειλείται να διαπραχθεί η παραποίηση/απομίμηση, καθορίζει το εδαφικό εύρος της διεθνούς δικαιοδοσίας του επιληφθέντος της υποθέσεως δικαστηρίου. Πράγματι, οσάκις η αγωγή λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως στηρίζεται στην παράγραφο 1 του ως άνω άρθρου 97, αφορά δυνητικώς τις πράξεις παραποιήσεως/απομιμήσεως που τελέσθηκαν στο σύνολο του εδάφους της Ένωσης, ενώ, οσάκις στηρίζεται στην παράγραφο 5 του εν λόγω άρθρου, περιορίζεται στις πράξεις που τελέσθηκαν ή επαπειλούνται να τελεσθούν στο έδαφος ενός μόνον κράτους μέλους, δηλαδή εκείνου στο οποίο υπάγεται το επιληφθέν της υποθέσεως δικαστήριο.

41 Η διακριτική ευχέρεια που παρέχεται στον ενάγοντα να επιλέξει τη μία ή την άλλη νομική βάση, η οποία συνάγεται από τη χρήση της λέξεως «επίσης» στο άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, δεν μπορεί να νοηθεί ως παρέχουσα στον ενάγοντα δυνατότητα, για τις ίδιες πράξεις παραποιήσεως/απομιμήσεως, σωρεύσεως των αγωγών οι οποίες στηρίζονται στις παραγράφους 1 και 5 του άρθρου αυτού, αλλά απλώς εκφράζει, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 31 των προτάσεών του, τον χαρακτήρα εναλλακτικής βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας που έχει η δωσιδικία της εν λόγω παραγράφου 5 σε σχέση με εκείνες των λοιπών παραγράφων του ιδίου άρθρου.

42 Προβλέποντας αυτήν την εναλλακτική δωσιδικία και οριοθετώντας, με το άρθρο 98, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009, το εδαφικό εύρος της διεθνούς δικαιοδοσίας του δικαστηρίου αυτού, ο νομοθέτης της Ένωσης καθιστά δυνατή στον δικαιούχο σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης τη στοχευμένη άσκηση αγωγών, καθεμία από τις οποίες αφορά τις πράξεις παραποιήσεως/απομιμήσεως που τελέσθηκαν στον έδαφος ενός μόνον κράτους μέλους. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έχει επισημάνει ότι, οσάκις πλείονες αγωγές λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως ασκηθείσες μεταξύ των ιδίων διαδίκων αφορούν τη χρήση του ιδίου σημείου, αλλά όχι την ίδια γεωγραφική περιοχή, δεν έχουν το ίδιο αντικείμενο και, επομένως, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων περί εκκρεμοδικίας (πρβλ. απόφαση της 19ης Οκτωβρίου 2017, Merck, C-231/16, EU:C:2017:771, σκέψη 42). Επομένως, τα δικαστήρια διαφορετικών κρατών μελών τα οποία επιλαμβάνονται διαφορών υπό τέτοιες περιστάσεις δεν είναι δυνατό να εκδώσουν «αντιφατικές αποφάσεις», κατά την έννοια της αιτιολογικής σκέψεως 17 του κανονισμού 207/2009, δεδομένου ότι οι αγωγές που άσκησε ο ενάγων αφορούν διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές.

43 Η απάντηση στα ζητήματα που εγείρει το αιτούν δικαστήριο σχετικά με το περιεχόμενο της φράσεως περί εδάφους «του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκε η παραποίηση/απομίμηση», κατά το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, θα πρέπει να δοθεί με γνώμονα τα ως άνω στοιχεία.

44 Επιληφθέν ερωτήματος σχετικού με την ερμηνεία του άρθρου 93, παράγραφος 5, του κανονισμού 40/94, το Δικαστήριο επισήμανε ότι το κριτήριο διεθνούς δικαιοδοσίας που εισάγεται με τη φράση αυτή σχετίζεται με ενεργή συμπεριφορά του αυτουργού της προβαλλομένης παραποιήσεως/απομιμήσεως (απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014, Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, σκέψη 34).

45 Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έκρινε ότι, σε περίπτωση πωλήσεως και παραδόσεως προϊόντος παραποιήσεως/απομιμήσεως εντός κράτους μέλους, εν συνεχεία δε μεταπωλήσεως από τον αγοραστή εντός άλλου κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου δεν ενήργησε ο αρχικός πωλητής, δεν μπορεί να θεμελιωθεί, βάσει του κριτηρίου αυτού, διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης του τελευταίου αυτού κράτους μέλους για την εκδίκαση αγωγής λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως στρεφομένης κατά του αρχικού πωλητή. Μια τέτοια διεθνής δικαιοδοσία θα θεμελιωνόταν σε αποτέλεσμα της παραποιήσεως/απομιμήσεως που διέπραξε ο αρχικός πωλητής και όχι σε προβαλλόμενη παράνομη πράξη τελεσθείσα εκ μέρους του, ενδεχόμενο που θα αντέβαινε στη διατύπωση περί «κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκε η παραποίηση/απομίμηση» (πρβλ. απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014, Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, σκέψεις 34, 37 και 38).

46 Σύμφωνα με τη νομολογία αυτή και με τα στοιχεία που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 40 έως 42 της παρούσας αποφάσεως, δικαστήριο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιληφθέν αγωγής λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 πρέπει, οσάκις καλείται να ελέγξει τη διεθνή δικαιοδοσία του για να αποφανθεί επί της υπάρξεως παραποιήσεως/απομιμήσεως στο έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο εδρεύει, να διακριβώνει ότι οι προσαπτόμενες στον εναγόμενο πράξεις τελέσθηκαν εντός του κράτους μέλους αυτού.

47 Οσάκις οι προσαπτόμενες στον εναγόμενο πράξεις συνίστανται σε διαφημίσεις και προσφορές προς πώληση αναρτώμενες διαδικτυακώς για προϊόντα φέροντα σημείο πανομοιότυπο ή παρόμοιο σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος αυτού, πρέπει, όπως προκύπτει από τη σκέψη 63 της αποφάσεως της 12ης Ιουλίου 2011, L'Oréal κ.λπ. (C-324/09, EU:C:2011:474), να γίνει δεκτό ότι οι πράξεις αυτές, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 9, παράγραφος 2, στοιχεία β′ και δ′, του κανονισμού 207/2009, τελέσθηκαν στην επικράτεια όπου βρίσκονται οι καταναλωτές ή οι επαγγελματίες στους οποίους απευθύνονται αυτές οι διαφημίσεις και οι προσφορές προς πώληση, ανεξαρτήτως του αν ο εναγόμενος είναι εγκατεστημένος εντός άλλου κράτους μέλους, αν ο διακομιστής του ηλεκτρονικού δικτύου που χρησιμοποιεί ο εναγόμενος ευρίσκεται σε άλλη επικράτεια ή, ακόμη, αν τα προϊόντα που αποτελούν το αντικείμενο αυτών των διαφημίσεων και προσφορών προς πώληση ευρίσκονται εντός άλλου κράτους μέλους.

48 Πράγματι, όπως προκύπτει από την ίδια σκέψη της εν λόγω αποφάσεως, πρέπει να αποτραπεί το ενδεχόμενο ο τρίτος ο οποίος κατευθύνει διαφημίσεις και προσφορές προς πώληση στους καταναλωτές της Ένωσης χρησιμοποιώντας σημείο πανομοιότυπο ή παρόμοιο σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για προϊόντα πανομοιότυπα ή παρόμοια εκείνων για τα οποία καταχωρίσθηκε το σήμα αυτό να εκφύγει της εφαρμογής του άρθρου 9 του κανονισμού 207/2009 και, ως εκ τούτου, να θίξει την πρακτική αποτελεσματικότητα της διατάξεως αυτής, επικαλούμενος ότι οι διαφημίσεις και προσφορές προς πώληση αυτές αναρτήθηκαν στο διαδίκτυο εκτός της Ένωσης.

49 Κατά ανάλογο τρόπο, πρέπει να αποτραπεί το ενδεχόμενο ο τρίτος ο οποίος χρησιμοποιεί σημείο πανομοιότυπο ή παρόμοιο σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος αυτού για προϊόντα πανομοιότυπα ή παρόμοια εκείνων για τα οποία καταχωρίσθηκε το εν λόγω σήμα να δύναται να αντιταχθεί στην εφαρμογή του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 και, ως εκ τούτου, να θίξει την πρακτική αποτελεσματικότητα της διατάξεως αυτής, επικαλούμενος τον τόπο αναρτήσεως στο διαδίκτυο αυτών των διαφημίσεων και των προσφορών προς πώληση προκειμένου να αποκλείσει τη διεθνή δικαιοδοσία οποιουδήποτε άλλου δικαστηρίου εκτός εκείνου του τόπου της εγκαταστάσεώς του.

50 Σε περίπτωση κατά την οποία η φράση περί εδάφους «του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκε η παραποίηση/απομίμηση», κατά το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, ερμηνευόταν ως αφορώσα το κράτος μέλος στο οποίο ο αυτουργός των εν λόγω εμπορικών πράξεων οργάνωσε τον ιστότοπό του και προέβη σε ανάρτηση των διαφημίσεων και των προσφορών του προς πώληση, θα αρκούσε στους εγκατεστημένους εντός της Ένωσης αυτουργούς πράξεων παραποιήσεως/απομιμήσεως, οι οποίοι δραστηριοποιούνται μέσω διαδικτύου και επιθυμούν να αποτρέψουν τη δυνατότητα των δικαιούχων των παραποιηθέντων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης να έχουν στη διάθεσή τους μια εναλλακτική δωσιδικία, να ενεργούν ώστε το κράτος μέλος του τόπου αναρτήσεως στο διαδίκτυο να συμπίπτει με εκείνο της εγκαταστάσεώς τους. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το εν λόγω άρθρο 97, παράγραφος 5, θα στερούνταν, σε περίπτωση που οι διαφημίσεις και οι προσφορές προς πώληση απευθύνονται σε καταναλωτές άλλων κρατών μελών, παντός εναλλακτικού περιεχομένου έναντι του κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας της παραγράφου 1 του ιδίου άρθρου.

51 Τυχόν ερμηνεία της φράσεως περί εδάφους «του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκε η παραποίηση/απομίμηση» ως αφορώσας τον τόπο όπου ο εναγόμενος έλαβε τις αποφάσεις και τα τεχνικού χαρακτήρα μέτρα για την ανάρτηση στο διαδίκτυο θα ήταν κατά μείζονα λόγο μη προσήκουσα, διότι ενδέχεται, σε πολλές περιπτώσεις, να αποδειχθεί υπέρμετρα δυσχερές, αν όχι αδύνατο, για τον ενάγοντα να γνωρίζει τον τόπο αυτό. Πράγματι, αντιθέτως προς τις περιπτώσεις

ήδη εκκρεμούσης διαφοράς, η κατάσταση στην οποία ευρίσκεται ο δικαιούχος του σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης πριν από την άσκηση της αγωγής χαρακτηρίζεται από την αδυναμία να υποχρεωθεί ο ενάγων να γνωστοποιήσει τον τόπο αυτό, δεδομένου ότι στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο ουδέν δικαστήριο έχει επιληφθεί της υποθέσεως.

52 Προκειμένου να διασφαλισθεί η πρακτική αποτελεσματικότητα της εναλλακτικής δωσιδικίας που προέβλεψε ο νομοθέτης της Ένωσης, απαιτείται, σύμφωνα με τη νομολογία κατά την οποία διάταξη του δικαίου της Ένωσης που δεν περιέχει ρητή παραπομπή στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της έννοιας και του περιεχομένου της πρέπει να ερμηνεύεται λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται και των σκοπών που επιδιώκει η ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος η διάταξη (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 3ης Σεπτεμβρίου 2014, Deckmyn και Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, σκέψη 14, και της 18ης Μαΐου 2017, Hummel Holding, C-617/15, EU:C:2017:390, σκέψη 22), η φράση περί εδάφους «του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκε η παραποίηση/απομίμηση» να ερμηνευθεί κατά τρόπο συνεπή προς τις λοιπές διατάξεις του κανονισμού 207/2009 περί παραποιήσεως/απομιμήσεως.

53 Μεταξύ των διατάξεων αυτών καταλέγεται, ειδικότερα, το άρθρο 9 του κανονισμού αυτού, στο οποίο μνημονεύονται οι πράξεις παραποιήσεως/απομιμήσεως στις οποίες δύναται να αντιταχθεί ο δικαιούχος σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

54 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο όρος «πράξη παραποιήσεως/απομιμήσεως» αφορά τις διαλαμβανόμενες στο εν λόγω άρθρο 9 πράξεις τις οποίες προσάπτει ο ενάγων στον εναγόμενο, όπως, εν προκειμένω, πράξεις διαλαμβανόμενες στην παράγραφο 2, στοιχεία β′ και δ′, του άρθρου 9, οι οποίες συνίστανται σε διαφημίσεις και προσφορές προς πώληση χρησιμοποιουμένου σημείου πανομοιότυπου με το επίμαχο σήμα, καθώς και ότι οι πράξεις αυτές «διαπράχθηκαν» στο έδαφος [κράτους μέλους] όπου έλαβαν τον χαρακτήρα διαφημίσεως και προσφοράς προς πώληση, συγκεκριμένα δε το κράτος μέλος εντός του οποίου το εμπορικό περιεχόμενο κατέστη πράγματι προσβάσιμο στους καταναλωτές και τους επαγγελματίες στους οποίους απευθυνόταν. Στερείται, αντιθέτως, σημασίας το ζήτημα αν αυτές οι διαφημίσεις και προσφορές είχαν, εν συνεχεία, ως αποτέλεσμα την αγορά των προϊόντων του εναγομένου.

55 Με την επιφύλαξη διακριβώσεως εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου, από τη διαβιβασθείσα στο Δικαστήριο δικογραφία και το υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα προκύπτει ότι οι ενάγοντες της κύριας δίκης βάλλουν, με την ασκηθείσα ενώπιον του δικαστηρίου αυτού αγωγή, κατά των διαφημίσεων και προσφορών προς πώληση που ανήρτησαν οι εναγόμενοι σε ιστότοπο και σε μέσα κοινωνικής δικτυώσεως αποκλειστικώς στο μέτρο κατά το οποίο οι διαφημίσεις και οι προσφορές αυτές απευθύνονταν σε καταναλωτές και/ή σε επαγγελματίες στο Ηνωμένο Βασίλειο.

56 Επομένως, σε περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, εάν συνάγεται από το προβληθέν εκ μέρους των εναγόντων της κύριας δίκης περιεχόμενο του ιστοτόπου και των σελίδων σε μέσα κοινωνικής δικτυώσεως ότι οι αναρτηθείσες διαφημίσεις και προσφορές προς πώληση απευθύνονταν σε καταναλωτές ή επαγγελματίες ευρισκομένους στο Ηνωμένο Βασίλειο και ότι οι καταναλωτές ή επαγγελματίες αυτοί είχαν πλήρη πρόσβαση στο επίμαχο περιεχόμενο, στοιχεία των οποίων η διακρίβωση απόκειται στο αιτούν δικαστήριο, βάσει, ιδίως, των διευκρινίσεων που περιέχονται στον ιστότοπο αυτό και στις σελίδες αυτές μέσων κοινωνικής δικτυώσεως ως προς τις γεωγραφικές ζώνες παραδόσεως των επίμαχων προϊόντων (απόφαση της 12ης Ιουλίου 2011, L'Oréal κ.λπ., C-324/09, EU:C:2011:474, σκέψεις 64 και 65), οι ενάγοντες αυτοί έχουν την ευχέρεια να ασκήσουν, βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, την αγωγή τους λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως ενώπιον δικαστηρίου του Ηνωμένου Βασιλείου, προκειμένου να διαπιστωθεί προσβολή των δικαιωμάτων εκ του σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο κράτος μέλος αυτό.

57 Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται από το γεγονός ότι τα δικαστήρια σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης του κράτους μέλους διαμονής των καταναλωτών ή των επαγγελματιών στους οποίους απευθύνονται τέτοιου είδους διαφημίσεις και προσφορές προς πώληση είναι ιδιαιτέρως κατάλληλα να εκτιμούν αν υφίσταται η προβαλλόμενη παραποίηση/απομίμηση. Στις σκέψεις 28 και 29 της αποφάσεως της 19ης Απριλίου 2012, Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220), το Δικαστήριο έλαβε υπόψη το στοιχείο αυτό εγγύτητας, ερμηνεύοντας τη φράση «τόπος όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός», κατά το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001, υπό την έννοια ότι ο δικαιούχος εθνικού σήματος δύναται να ασκήσει αγωγή λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους εντός του οποίου καταχωρίσθηκε το εθνικό σήμα, δεδομένου ότι τα δικαστήρια αυτά είναι, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων εκτιμήσεως επί ζητημάτων παραποιήσεως/απομιμήσεως τα οποία διατυπώθηκαν με τις αποφάσεις της 23ης Μαρτίου 2010, Google France και Google (C-236/08 έως C-238/08, EU:C:2010:159), και της 12ης Ιουλίου 2011, L'Oréal κ.λπ. (C-324/09, EU:C:2011:474), σε καλύτερη θέση να εκτιμήσουν την ύπαρξη προσβολής των εκ του σήματος δικαιωμάτων. Το δικαστήριο του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός είναι ιδιαιτέρως κατάλληλο να αποφανθεί, για λόγους εγγύτητας προς τη διαφορά και ευχέρειας συλλογής των αποδεικτικών στοιχείων (απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2017, Bolagsupplysningen και Ilsjan, C-194/16, EU:C:2017:766, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

58 Το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, υπό την ιδιότητα της ειδικής διατάξεως (lex specialis) για τις αγωγές λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει, βεβαίως, να ερμηνεύεται αυτοτελώς σε σχέση με τη δοθείσα από το Δικαστήριο ερμηνεία του άρθρου 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 όσον αφορά τις αγωγές λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως εθνικών σημάτων (απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014, Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, σκέψη 31). Ωστόσο, η ερμηνεία των εννοιών του εδάφους «του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκε η παραποίηση/απομίμηση» και του «τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός», κατά τις διατάξεις αυτές, πρέπει να διακρίνεται από ορισμένη συνέπεια προκειμένου, σύμφωνα με τον σκοπό που εκτίθεται στην αιτιολογική σκέψη 17 του κανονισμού 207/2009, να ελαχιστοποιούνται οι περιπτώσεις εκκρεμοδικίας λόγω της ασκήσεως αγωγών, σε διαφορετικά κράτη μέλη, που αφορούν τους ιδίους διαδίκους και την ίδια γεωγραφική περιοχή, εκ των οποίων η μία ασκείται βάσει σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η άλλη βάσει παραλλήλων εθνικών σημάτων (πρβλ. απόφαση της 19ης Οκτωβρίου 2017, Merck, C-231/16, EU:C:2017:771, σκέψεις 30 έως 32).

59 Πράγματι, εάν ο κανόνας διεθνούς δικαιοδοσίας του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 είχε την έννοια ότι η διάταξη αυτή δεν επιτρέπει, αντιθέτως προς το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001, στους δικαιούχους των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ασκούν αγωγή λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου επιδιώκουν να διαπιστωθεί η παραποίηση/απομίμηση, οι δικαιούχοι αυτοί θα αναγκάζονταν να ασκήσουν την αγωγή λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως του σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την αγωγή που αφορά τα παράλληλα εθνικά σήματα ενώπιον των δικαστηρίων διαφορετικών κρατών μελών. Μια τέτοια αποκλίνουσα ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 (νυν άρθρου 125, παράγραφος 5, του κανονισμού 2017/1001) και του άρθρου 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 (νυν άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012) θα ενείχε τον κίνδυνο συχνής εφαρμογής του μηχανισμού που προβλέπεται στο άρθρο 109 του κανονισμού 207/2009 για την επίλυση περιπτώσεων εκκρεμοδικίας, μη λαμβάνοντας, επομένως, υπόψη, τον σκοπό περί μειώσεως των περιπτώσεων εκκρεμοδικίας τον οποίο επιδιώκουν οι κανονισμοί αυτοί.

60 Πρέπει, τέλος, να επισημανθεί ότι η ερμηνεία που δίδεται με την παρούσα απόφαση δεν αναιρείται από την ερμηνεία που διατυπώθηκε με την απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, Nintendo (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724), στην οποία παρέπεμψε το αιτούν δικαστήριο εντός του πλαισίου το οποίο εκτέθηκε συνοπτικώς στη σκέψη 31 της παρούσας αποφάσεως.

61 Στις σκέψεις 108 και 111 της αποφάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, Nintendo (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724), το Δικαστήριο ερμήνευσε τη φράση «δίκαιο της χώρας στην οποία διαπράχθηκε η προσβολή [του προβληθέντος δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας]», κατά τον κανονισμό 864/2007,

ως αφορώσα το δίκαιο της χώρας τελέσεως ή επαπειλούμενης τελέσεως της αρχικής πράξεως παραποιήσεως/απομιμήσεως, από την οποία απορρέει η προσαπτόμενη συμπεριφορά, εννοουμένου ότι η αρχική πράξη αυτή είναι, στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου, εκείνη που θέτει σε κίνηση τη διαδικασία ηλεκτρονικής αναρτήσεως της προσφοράς προς πώληση.

62 Το αντικείμενο και ο σκοπός, όμως, της φράσεως αυτής του άρθρου 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 864/2007 διαφέρουν ουσιωδώς από εκείνους του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 και του άρθρου 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001.

63 Το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 προβλέπει εναλλακτική βάση διεθνούς δικαιοδοσίας και σκοπεί, όπως εκτέθηκε στη σκέψη 42 της παρούσας αποφάσεως, να καταστήσει δυνατή στον δικαιούχο σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης την άσκηση μίας ή πλειόνων αγωγών που αφορούν καθεμία ειδικώς τις πράξεις παραποιήσεως/απομιμήσεως που τελέσθηκαν εντός ενός μόνον κράτους μέλους. Αντιθέτως, το άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 864/2007 δεν αφορά τον καθορισμό της διεθνούς δικαιοδοσίας, αλλά τον καθορισμό, σε περίπτωση εξωσυμβατικής ενοχής που απορρέει από προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας ενιαίου χαρακτήρα, του εφαρμοστέου δικαίου για κάθε ζήτημα που δεν διέπεται από το σχετικό νομοθέτημα της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, Nintendo (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724, σκέψη 91).

64 Ο καθορισμός αυτός του εφαρμοστέου δικαίου μπορεί να αποδειχθεί αναγκαίος οσάκις αγωγή λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως, ασκηθείσα ενώπιον δικαστηρίου που έχει διεθνή δικαιοδοσία να αποφανθεί επί των πράξεων παραποιήσεως/απομιμήσεως που τελέσθηκαν στο έδαφος οποιουδήποτε κράτους μέλους, αφορά διάφορες πράξεις παραποιήσεως/απομιμήσεως, οι οποίες τελέσθηκαν σε διαφορετικά κράτη μέλη. Σε τέτοια περίπτωση, προκειμένου να αποτραπεί το ενδεχόμενο εφαρμογής πλειόνων δικαίων από το επιληφθέν της υποθέσεως δικαστήριο, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το εφαρμοστέο δίκαιο καθορίζεται βάσει μίας μόνον από τις πράξεις αυτές παραποιήσεως/απομιμήσεως, συγκεκριμένα δε της αρχικής πράξεως παραποιήσεως/απομιμήσεως (απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, Nintendo (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724, σκέψεις 103 και 104). Η αναγκαιότητα εφαρμογής ενός μόνο δικαίου δεν υφίσταται στο πλαίσιο των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας, όπως αυτοί που περιλαμβάνονται στον κανονισμό 44/2001 και στον κανονισμό 207/2009, οι οποίοι προβλέπουν πλείονες δωσιδικίες.

65 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 έχει την έννοια ότι ο δικαιούχος σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που φρονεί ότι ζημιώνεται από την άνευ συγκαταθέσεώς του χρήση, εκ μέρους τρίτου, σημείου πανομοιότυπου με το σήμα αυτό σε διαδικτυακώς αναρτώμενες διαφημίσεις και προσφορές προς πώληση προϊόντων πανομοιότυπων ή παρόμοιων εκείνων για τα οποία καταχωρίσθηκε το εν λόγω σήμα δύναται να ασκήσει αγωγή λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως κατά του τρίτου αυτού ενώπιον δικαστηρίου σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης του κράτους μέλους εντός του οποίου ευρίσκονται καταναλωτές ή επαγγελματίες στους οποίους απευθύνονται οι διαφημίσεις ή οι προσφορές προς πώληση, ανεξαρτήτως του ότι ο εν λόγω τρίτος έλαβε τις αποφάσεις και τα μέτρα για την ηλεκτρονική ανάρτηση αυτή εντός άλλου κράτους μέλους.

Επί των δικαστικών εξόδων

66 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το σήμα [της Ευρωπαϊκής Ένωσης], έχει την έννοια ότι ο δικαιούχος σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που φρονεί ότι ζημιώνεται από την άνευ συγκαταθέσεώς του χρήση, εκ μέρους τρίτου, σημείου πανομοιότυπου με το σήμα αυτό σε διαδικτυακώς αναρτώμενες διαφημίσεις και προσφορές προς πώληση προϊόντων πανομοιότυπων ή παρόμοιων εκείνων για τα οποία καταχωρίσθηκε το εν λόγω σήμα δύναται να ασκήσει αγωγή λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως κατά του τρίτου αυτού ενώπιον δικαστηρίου σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης του κράτους μέλους εντός του οποίου ευρίσκονται καταναλωτές ή επαγγελματίες στους οποίους απευθύνονται οι διαφημίσεις ή οι προσφορές προς πώληση, ανεξαρτήτως του ότι ο εν λόγω τρίτος έλαβε τις αποφάσεις και τα μέτρα για την ηλεκτρονική ανάρτηση αυτή εντός άλλου κράτους μέλους.

(υπογραφές)